

Vláda může vrátet miliardy seniorům: o kolik by vám vzrostl důchod

- CZ24 News | 13. ledna 2024

ČESKO: Ústavní soudci řeší otázku, která může výrazně zasáhnout rozpočet. Vláda může kvůli zkrácení mimořádných valorizací vrátet důchodcům jen za minulý rok desítky miliard ušlých peněz. Další přitom „unikají“ i v letošním roce. Konkrétní důchodci tak mohou dostat několik tisíc a k tomu i výrazný nárůst důchodu do budoucna. Státnímu rozpočtu naopak hrozí stamiliardové výdaje navíc v následujících letech.

Ústavní soud ve středu veřejně projednal návrh na zrušení vládní novely, která loni snížila červnovou valorizaci penzí. Ministři Marian Jurečka (KDU-ČSL) a Zbyněk Stanjura (ODS) u soudu krok hájili především rozpočtovou odpovědností. Šéfka poslaneckého klubu opozičního hnutí ANO Alena Schillerová trvá na tom, že kabinet postupoval retroaktivně a narušil legitimní očekávání důchodců. Po ukončení dokazování a vyslechnutí závěrečných návrhů odročil soud vyhlášení nálezu na neurčito. Termín vyhlášení rozhodnutí oznámí soud s předstihem. Návrh na zrušení novely podala skupina 71 poslanců ANO. Domnívají se, že důchodci měli vzhledem k inflaci nárok na výraznější zvýšení penzí.

Pokud by soud dal za pravdu opozici a rozhodl o zrušení sporného ustanovení, vláda by zřejmě musela ušlé peníze důchodcům uhradit. Stejně tak i za měsíce letošního roku. To by jen za loňský rok znamenalo téměř 20 miliard korun, výše výdajů za letošní rok by pak záležela na tom, kdy padne rozhodnutí soudu.

Při použití standardního mechanismu by průměrný důchod vloni v červnu vzrostl o 1770 korun, po novele to bylo 760 Kč. Podle původního mechanismu se navyšovala pouze procentní výměra, tedy zásluhová část penze, nikoliv základní. Vládní novela valorizaci změnila tak, že velmi výrazně omezila navýšení zásluhové části důchodu a naopak všem plošně přidala 400 korun do základní části. To mělo zároveň působit proti „rozevírání nůžek“ mezi lidmi s nižšími a vyššími důchody.

Zatímco se měla podle původních pravidel procentní část navyšovat o více než 11 procent, vládní novela valorizaci snížila jen na 2,3 procenta. Podle výše důchodů se pak měsíční částky liší od stokorun po tisíce, které by se seniorům měly za každý z měsíců po mimořádné valorizaci v minulém roce vrátet. Například pro důchodce pobírajícího 12 tisíc měsíčně to znamenalo oproti původnímu mechanismu ztrátu více než 300 korun měsíčně. Při důchodu 18 tisíc se už částka přibližuje k tisícovce měsíčně. Pro ty, kteří pobírají nadprůměrný důchod, například 30 tisíc měsíčně, to už pak znamenalo do konce roku rozdíl prakticky dvou tisíc korun za každý měsíc. V průměru, jak už bylo řečeno, by průměrný důchod v červnu vzrostl o 1770 korun, po novele to bylo 760 Kč.

K mimořádné valorizaci se před rokem 2022 kvůli nízkému růstu cen sáhlo jen výjimečně, několikrát se ale důchodcům přidalo na základě zvláštní novely zákona. Předloni se ale kvůli vysoké inflaci důchody kromě řádného lednového termínu zvyšovaly i od června a znovu od září. Po loňském červnu už důchody mimořádně nerostly, letošní lednová valorizace zvýšila penze všem stejně o 360 korun, o které vzrostla solidární pevná část.

Loni v létě koalice prosadila i další novelu týkající se důchodů, která do budoucna zpomaluje valorizace (a zpřísnuje předčasné odchody do penze). Mimo jiné ruší sledování dvou statistických indexů inflace. Důchody se budou zvyšovat vždy o růst životních nákladů domácností důchodců. Dříve se mohly zvedat i o obecnou inflaci v případě, že tento údaj byl pro příjemce penzí výhodnější.

Výrazně se změnila valorizace důchodů v mimořádném termínu z důvodu vyšší inflace. Penze se budou mimořádně zvyšovat jako dosud v případě, že růst cen bude činit nejméně pět procent od posledního přidání, ovšem nejdříve od července, přídavek budou důchodci pobírat vždy do konce roku. Růst zásluhové části penzí se pak bude započítávat do běžné lednového valorizace. Mimořádné přidání se tak nebude promítat do dalších valorizací.

Vládní novelu, která jednorázově snížila poslední červnovou mimořádnou valorizaci podle současných pravidel, napadlo hnutí ANO kvůli údajné retroaktivitě, ale i kvůli způsobu projednání návrhu ve stavu legislativní nouze. A zatímco v případě, že soud shledá problém v procesním jednání, může podle dřívějších vyjádření odborníků dojít jen k „nápravě“, v případě retroaktivity – tedy změny až poté, co už vzniklo legitimní očekávání, že dojde k navýšení důchodů podle tehdejších pravidel – by zřejmě musela vláda peníze důchodcům „vrátit“.

[ZDROJ](#)